

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۶۴

پروژه

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود. قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۶۴، «برهن» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «برهن» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «برهن» می‌باشد.^۱ امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۶۴
ریشه	برهن
تعداد تکرار	۸
تعداد مشتقات	۴
تعداد ریشه مرتبط	۷۰

فهرست مشتقات

۱. بُرْهَانٌ (۱) ۲. بُرْهَانَ (۲) ۳. بُرْهَانَانِ (۱) ۴. بُرْهَانَكُم (۴)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. اتی (۴)	۱۵. جنح (۱)	۲۹. ربب (۴)	۴۳. علم (۲)	۵۷. کون (۵)
۲. اخذ (۱)	۱۶. جنن (۱)	۳۰. رزق (۱)	۴۴. عود (۱)	۵۸. ملء (۱)
۳. اخر (۱)	۱۷. جیء (۱)	۳۱. رهب (۱)	۴۵. غیر (۱)	۵۹. منی (۱)
۴. ارض (۱)	۱۸. جیب (۱)	۳۲. رؤی (۱)	۴۶. فحش (۱)	۶۰. نزع (۱)
۵. الله (۳)	۱۹. حسب (۱)	۳۳. سلک (۱)	۴۷. فرعون (۱)	۶۱. نزل (۱)
۶. اله (۶)	۲۰. حقق (۲)	۳۴. سمو (۱)	۴۸. فری (۱)	۶۲. نصاری (۱)
۷. امم (۱)	۲۱. خرج (۱)	۳۵. سوء (۲)	۴۹. فسق (۱)	۶۳. نور (۱)
۸. انس (۱)	۲۲. خلص (۱)	۳۶. شهد (۱)	۵۰. فلح (۱)	۶۴. هات (۴)
۹. انن (۵)	۲۳. خلق (۱)	۳۷. صدق (۲)	۵۱. قبل (۱)	۶۵. هاتوا (۴)
۱۰. ائی (۱)	۲۴. دخل (۱)	۳۸. صرف (۱)	۵۲. قول (۵)	۶۶. هتی (۴)
۱۱. بدء (۱)	۲۵. دعو (۱)	۳۹. ضلل (۱)	۵۳. قوم (۱)	۶۷. همم (۲)
۱۲. بره (۸)	۲۶. دون (۱)	۴۰. ضمم (۱)	۵۴. کثر (۱)	۶۸. هود (۱)
۱۳. بیض (۱)	۲۷. ذانک (۱)	۴۱. عبد (۱)	۵۵. کفر (۱)	۶۹. وله (۳)
۱۴. بین (۱)	۲۸. ذکر (۲)	۴۲. عرض (۱)	۵۶. کلل (۱)	۷۰. یدی (۱)

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۱۱۱} وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَى تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
۲. {النساء - ۱۷} يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا
۳. {يوسف - ۲۴} وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٍ وَهَمَّ بِهَا لَوْ لَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ
۴. {الأنبياء - ۲۴} أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ هَذَا ذِكْرٌ مَنْ مَعِيَ وَذِكْرٌ مَنْ قَبْلِي بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ
۵. {المؤمنون - ۱۱} وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ
۶. {النمل - ۶۴} أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَلَيْهَ مَعِ اللَّهُ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
۷. {القصص - ۳۲} اسْلُكْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجَ بَيْضًا مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَ اضْمُمْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَانِكَ بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَ مَلِيهٍ
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ
۸. {القصص - ۷۵} وَ نَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَ صَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ